

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Difficultas I. An dentur habitus in intellectu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

modus explicandi influxum imperantis actus, in actum imperatum convenit omni, soli, & semper imperio.

QVÆSTIO III.

De Libertate Voluntatis.

DE libertate voluntatis nihil hic agendum specialiter occurrit, quod non sit tractatum in aliis materiis; ut in materia de Deo, ubi de prædeterminatione. In materia de Actibus humanis, ubi de eorum proprietate quæ est libertas. Illuc remitto Lectorem: titulus tamen positus est methodi causa.

DISPUTATIO VII.

De Habitibus & Speciebus.

DEfinitivè Habitus ut vult Gabriel in 3. dist. 23. q. 1. est qualitas difficilè mobilis, ex actu vel actibus producta, ad similitudinemque actuum productionem inclinativa. Dividi autem habitus possunt in naturales & supernaturales, & utriq; in habitus intellectus & voluntatis &c. Ea quæ dici deberent de habitu supernaturali, peti debent ex materia de supernaturalitate: hic autem in communi de Habitibus discurretur. Connectitur autem tractatus de Habitibus & Speciebus cum tractatione de intellectu & voluntate, quia sicut voluntas & intellectus sunt principia intima agendi provisa animæ, ita habitus & species, sunt principia agendi ut ita dicam quæ sita.

QUÆSTIO I.

De Subiecto Habituum.

Sicut cognitum prius est volito, sic & de habitibus intellectus prior debet esse tractatio præ tractatione de habitibus voluntatis. Lugo de Incarn. d. 21. sect. 1. Ariaga hic Hurtadus & Ovied. negant dari habitus in intellectu, qui sunt aliquid aliud præter species objectorum intensas perfectiores, vel ut alii loquuntur magis ordinatas & radicas.

DIFFICULTAS I.

An dentur Habitus in intellectu?

DICENDUM est. Præter species intensas ordinatas & radicas, dantur habitus in intellectu, qui sunt qualitas superaddita. Est conclusio utriusq; Suarez, communisq; apud alios.

PROBARI posset ex Recent. Suar. Perseverantibus iisdem speciebus, potest accrescere facilitas. Demus enim quod quis non acquirat

novas species, & nihilominus iteret eandem conclusionem, acquireret facilitatem circa illam, specierumque dispositio in hoc solum consistet, ut minus oblique, sed magis directe, objectum repræsentent.

RESPONDERI posset quod manentibus iisdem in entitate speciebus, sed sola mutatione quoad ordinem, radicationem intensionemq; posita, acquiratur facilitas, negabiturque illam dispositionem & combinationem, non plus facere, quam quod directe repræsentent objectum, sed accrescit illarum intensio, ex qua oritur facilitas.

PROBAT 2. Idem. Intellectus proposito medio dubio & inevidenti, manet dubius & indeterminatus, quam indeterminatorem, non tollet species, semper enim repræsentant objectum eodem modo, & indeterminatio eadem est, positis illis speciebus, & post illas.

RESPONDERI posset. Quod eodem quidem modo quoad substantiam repræsentetur objectum semper per illas species, sed non eodem modo quoad modum proponendi: Cujus alias habetur ratione majoris intensionis, radicationis, coordinationis, &c. *Hinc aliter*

PROBATUR 3. Conclusio. Diversa est difficultas, quam tollere debent species ordinatæ & intensæ, & diversa, quæ se tenet ex parte ipsius potentie intellectivæ. Ergo si nihil obsit, debent dari diversa principia facilitativa, & amotiva illarum difficultatum. Sed hæc facilitas quæ se tenet ex parte potentie intellectivæ, non alia erit nisi habitus: Ergo dabuntur intellectuales habitus. Ant. prob. Diversa est difficultas quam sentit Cytharædus, ut imprimat sibi species cantus, quem in cythara exprimere vult, & diversa est difficultas, quam sentit in ipsis digitis movendis. Ergo etiam difficultas erit diversa, quam sentit intellectus in modo movendi se ad suos actus, à difficultate, quæ est habendi species intensas & ordinatas, eorum, quibus illo modo assentiri deberet, non enim minus

minus necessaria est potentia loco motiva refidens in manu, quam sit necessaria potentia intellectiva. Et sicut tota illis difficultas est, in modo applicandæ illius potentiaæ motivaæ digitorum: sic & tota difficultas est, in modo asfentiendi, per potentiam intellectivam. Et certè quando experimur in aliquibus potentiis difficultatem, si illa in remotionem impedimenti alicujus materialis referri non possit, necessario referri debet in habitum superadditum. Hinc concederemus etiam in Cytharisando habitum, tenentem se ex parte potentiaæ, si illam facilitatem, in remotionem impedimentorum referre non possemus. Ergo cum in intellectu facilitas quam sentimus, referri non possit in remotionem impedimentorum materialium, referri debet in qualitatem habitus condistinctam.

RESPONDEBIS 1. Hoc ipso quia ordinantur & radicanur species, facilitatur simul potentia, nec experimur difficultatem, illis jam radicatis.

CONTRA est, quia non probatur in Response, cur illa facilitas in solas species referri debeat: quod enim illis jam radicatis non sentiantur, difficultas, non ex eo est, quod præter illas, nulla detur alia qualitas, sed ex eo, quia simul ex parte potentiaæ, produciatur dicta qualitas, produci que illam debere, probat argumentum; produci autem propter exercitium potentiaæ. Cæterum si quis non exerceret potentiam actu cognoscendi, sed sola v.g. repetitione memoriae circa actum quem fecit, posset sentire difficultatem in modo cognoscendi ut sentiret Cytharædus, si solas species cantionis imprimeret, & non uteretur digitis, ad illam exprimendam, sentiret difficultatem in modo Cytharisandi.

RESPONDEBIS 2. Hoc argumentum potius esse contra nos, si enim ad Cytharisandum non datur habitus. Ergo nec ad actus intellectus dabitur.

CONTRA est. Quia ut dicebatur supra, facilitas illa in actibus, non potest referri in aliud principium, quam in habitum: potest autem facilitas Cytharisandi referri in amotionem impedimentorum, causantem faciliorem nervorum flexuram. Præcipue cum intentum argumenti sit, per hanc instantiam probare, quod alia sit difficultas quæ se tenet ex parte potentiaæ, & alia ex parte objecti. Ex quo per negativum principium infertur dari habitum: quia facilitas quam experimur dum agit potentia, non potest in aliud principium referri.

CONFIRMATUR Conclusio 1. Si habitus omnis intellectualis consistit in coordinatione specierum, falsa esset hæc particularis. Aliquis habitus intellectualis, non consistit in coordina-

tione specierum ut notum est ex Dialecticis, sed vera hæc particularis, quod probatur: Quia habitus scientiaæ, non consistit in coordinatione & radicatione specierum: potest enim habere aliquis species scientiaæ coordinatas, & non habere habitum scientiaæ: potest enim aliquis iisdem speciebus uti frequenter, non nisi opinando, quibus utetur postea ad scientiam. Ergo habitus scientiaæ, non est coordinatio specierum.

CONFIRMATUR 2. Quia species sunt vicariae objecti, si autem objectum se solo concurreret, non faciliteret: Ergo nec species facilitabunt.

CONFIRMATUR 3. Datur promotivum objecti in ordine ad actum, tenens se à parte objecti & hoc est species: Ergo dabitur & promotivum tenens se à parte potentiaæ, & hoc erit habitus; & sicut ex communi sententia, si daretur species impressa Dei, esset illa condistincta à lumine, tenente se à parte potentiaæ, quam elevat, ita debet dari habitus intellectualis, distinctus, à speciebus, tenens se à parte intellectus.

OBJICIT 1. Ariaga. Quamvis alia sit difficultas tenens se ex parte potentiaæ, tamen non repugnat ut una eademque entitas utramque virtutem habeat, nec est necessitas eam multiplicandi. Hinc illa species & habebunt officium concurrendi cum potentia, & supplendi vicem objecti.

RESPONDETUR. Imprimis ex eo, quod aliqua entitas possit duarum vicem supplere, non est necesse extemplo inferre, talem entitatem, defacto dari. Nam à possibili ad factum non tenet. Consequentia licet ergo fortè non implicet qualitas, & facilitans potentiam & vices supplens objecti, non sequitur defacto jam dari ejus naturæ species.

Deinde ostendi potest necessitas multiplicandi hæc Entia: nam imprimis receptum est principium in Philosophia, quod, tot sint distincti habitus & qualitates: quot sunt distinctæ difficultates; distincta autem est difficultas tenens se ex parte potentiaæ, à difficultate tenente se ex parte objecti. Deinde quia potest reperiri expeditio & facilitas in representando & non reperiri facilitas in agendo. Ergo apparet distincta esse facilitativa hæc.

OBJICIT 2. Oviedo. Posita specie sufficienti ad apprehensionem objecti necessario illud apprehendit potentia, absque ulla indifferentia, sicut potentia visiva necessario videt objectum. Ergo in ordine ad apprehensionem non indiget intellectus habitu.

RESPONDETUR. Verum quidem esse, quod ad apprehensiones simplices saltem multas non sit necessarius habitus ut dictum in Logica, est

† (V) 3 tamen

tamen necessarius ad apprehensiones compositionis. Deinde immerito supponitur, quod facilitas consistat in specie sufficienti ad apprehensionem: in hoc enim non potest consistere facilitas, quod simpliciter & necessario est requisitum ad operandum, potestque intervenire & debet, etiam tunc, quando cum difficultate operamur: sed sufficiens species est necessaria ad operandum. Ergo in illa non potest consistere facilitas.

PARITAS allata de oculo non tenet. Quia quamvis oculus nunc clariorem, nunc minus claram visionem eliciat, tamen ut juvetur ad perfectius operandum sufficit requisita ad agendum meliora & commodiora poni; quis est v.g. vel approximatio objecti, vel luminis intensio, vel defectus humoris in oculo spectantis: & istis positis praequisitis oculus semper aequaliter operabitur. Hinc quia positis omnibus ad agendum requisitis semper eodem modo operatur, fit ut non indigeat ullo superaddito habitu.

Jam autem intellectus positus iisdem & omnibus ad operandum necessario praequisitis, quia interdum expeditius operatur, si v.g. frequenter vel intendatur actus, fit ut illum expeditiorem operandi modum in aliquod aliud principium referre debeamus, & non in ipsa praequisita ad agendum. Hoc autem principium est qualitas ex actibus acquisita, vulgo habitus.

INSTAT I. Oviedo. Objectum vel apprehenditur evidenter ut verum vel tantum probabiliter. Si evidenter ut verum, non potest non assentiri illi intellectus, si probabilis tota indifferencia intellectus ad assentiendum vel non assentiendum tollitur à voluntate. Ergo intellectus non indiget habitu ut se determinet.

RESPONDETUR. Transfert totum. Quia hic non quaeritur, undenam determinatio oritur, sed unde facilitas.

Deinde quamvis objecto proposito evidenter ut vero non possit non assentiri intellectus, potest tamen expeditius & minus expedite assentiri. Cur ergo ad hoc non dabitur habitus? Cum intellectus non sit determinatus ad modum expedite vel difficulter assentiendi: Universaliter etiam ex determinatione voluntatis non potest sequi facilitas assentiendi, quia in haeretico recenter converso datur voluntas imperans actum Fidei, & tamen sentitur difficultas in assentiendo.

INSTAT idem 2. Proposito objecto ut proposito objecto ut probabili sine imperio voluntatis non assentitur intellectus; posito autem imperio illo voluntatis non potest non assentiri.

RESPONDETUR. Etiam posito imperio voluntatis praedicto posse non assentiri intellectum, cum intellectui despotice non imperet voluntas. Sed posito etiam quod posito illo imperio non possit non assentiri voluntas. Quia potest expedite vel difficulter assentiri, datur locus principio facilitativo seu habitui.

OBJICIUNTUR 3. Paritates aliqua.

Prima PARITAS est. Gustus per consuetudinem incipiunt sapere aliqua quae non sapiebant. Nutritius item per assuefactionem consumit aliqua quae antea consumere non poterat, & tamen in istis potentiis non dantur habitus. Ergo nec dabuntur in intellectu.

RESPONDETUR. Facilitatem quae acquiritur in agendo tum primum referri debere in aliquod principium superadditum, si subiectum sit capax diversi modi agendi etiam positus omnibus necessario praequisitis sublatiisque e.g. materialibus impedimentis. Quia autem positus iisdem necessario praequisitis, semper eodem modo agit v.g. nutritiva, non eodem autem modo intellectus, fit ut non indigeat nutritiva, principio facilitativo superaddito, indigeat autem intellectus.

Et certe facilitas in digestionem refertur in qualitates ad similem digestionem disponentes, in intensionem caloris naturalis, qui est principium praecipuum, referri item potest in remanentia accidentia, ex illo cibo, quem antea nauseabat ventriculus, ratione quorum remanentium & praedominantium accidentium potest oriri appetitus ad cibum, antea cum nausea acceptum. Referri potest in amotionem humorum, qui antea contrariabantur tali gustabili. Quia verò facilitas tenens se ex parte potentiae intellectivae in nullum aliud principium referri potest, nisi in qualitatem habitus, hinc inferimus per negativum principium, dari debere in intellectu habitus.

Secunda PARITAS. Angeli praeter species nullos habent habitus. Ergo & in nobis non debent dari.

RESPONDETUR. Quia probabiliter putamus quod actus evidentes eodem modo semper operari Angelos pertinereque hoc videtur ad excellentiam naturae illorum hinc fit, ut non habeamus fundamentum quod in ordine ad tales actus in Angelis detur habitus. Jam autem cum experiamur post frequentatos actus intellectus expeditius nos operari, & cum illam facilitatem in aliud principium referre non possumus, hinc fit, ut asseramus in nobis dari habitus intellectus. Caterum Suarez uterque, etiam in Angelis, ex eodem principio, ponunt habitus acquisitos, in ordine ad actus inevidentes.

DIFFI.